

'Tiresias'

Verdiepend materiaal in verband met armoede

Inleefspel: Zet een stap voorwaarts

Doelstelling:

Leerlingen ondervinden aan de hand van een inleefspel dat armoede een complex probleem is waar je niet zomaar op eigen kracht uit raakt. Ze ondervinden dat je niet alles zelf in de hand hebt en dat de stelling "eigen schuld, dikke bult" niet klopt.

Rol leerkracht:

De leerkracht begeleidt het spel. Hij legt de klasopstelling uit, verdeelt de rollen, leest de situaties en gebeurtenissen voor.

Let op: voor deze opdracht is de nabespreking zeer belangrijk (zie hieronder: nabespreking en evaluatie). Trek hiervoor voldoende tijd uit (minstens 15 min.)

Als jongeren in armoede over zichzelf getuigen, zorg er dan voor dat de andere groepsleden hem/haar respectvol behandelen. Misschien moet je met hem/haar na de sessie een gesprekje voeren. Je kunt hem altijd aanraden een vereniging waar armen het woord nemen te contacteren: www.netwerktegenarmoede.be, info@netwerktegenarmoede.be of 02/204.06.50

Materiaal:

speluitleg, lijst met rollen, lijst met situaties en gebeurtenissen

Groeperingsvorm:

klassikaal

Tijdsbestek:

40 min.

Aanpak:

Deel de rolfiles willekeurig uit zodat iedere deelnemer één fiche heeft. Vraag dat ieder die voor zich houdt. De leerlingen lezen elk hun rol.

Het is nu de bedoeling dat iedereen zich inleeft in zijn rol. Ter ondersteuning kun je enkele van onderstaande vragen voorlezen. Laat voldoende pauze na elke vraag zodat de deelnemers kunnen nadenken en zich een duidelijker beeld kunnen vormen van hun personage.

- Hoe ziet het huis eruit waarin je opgroeide?
- Hoe was/is jouw kindertijd?
- Waaruit bestaat jouw dagelijks leven nu?
- Waar, wanneer en hoe ga je met mensen om?
- Wat doe je 's morgens, 's middags en 's avonds?
- Waar woon je? Hoeveel geld verdien/krijg je per maand?
- Wat doe je in je vrije tijd?
- Wat doe je als het vakantie is?

Vraag de deelnemers om op één lijn te gaan staan.

Vertel de deelnemers dat je een aantal situaties of gebeurtenissen gaat voorlezen. Telkens als zij in hun rol "ja" kunnen antwoorden op de stelling, moeten ze een stap voorwaarts zetten. Is het antwoord "neen", dan blijven ze gewoon staan.

Lees de situaties één voor één voor. Geef de deelnemers voldoende tijd om na de stelling al dan niet een stap voorwaarts te zetten. Kijk ook goed naar de posities die ze ten opzichte van elkaar innemen.

Op het einde vraag je of iedereen zijn slotpositie goed wil bekijken en onthouden. Geef dan de groep enkele minuten om uit hun rol te stappen, waarna je kunt overgaan tot de groepsvaluatie.

Rollen

- Je bent een werkloze, alleenstaande jonge moeder met twee kinderen.
- Je bent de voorzitter van een politieke jongerenorganisatie (de partij waartoe deze organisatie behoort is op dit moment aan de macht).
- Je bent de dochter van de manager van het plaatselijk bankkantoor. Je studeert economie aan de universiteit.
- Je bent de dochter van de Amerikaanse ambassadeur in het land waar je woont.
- Je bent eigenaar van een succesvol bedrijf.
- Je bent een dakloze jongeman van 27 jaar.
- Je bent een jongere van 15 jaar en je woont in een instelling (je bent er geplaatst door de jeugdrechter omdat er thuis veel problemen waren).
- Je bent 15 jaar en hebt drie jongere zusjes en broers. Je (alleenstaande) mama is chronisch ziek.
- Je bent 18 jaar en gestopt met school omdat je gepest werd en al twee keer was blijven zitten. Je bent werkzoekend.
- Je vader werkt bij de groendienst van de stad (bomen snoeien, parken netjes houden...) en je moeder is poetsvrouw.
- Je bent 15 en zit op de Koninklijke Balletschool, waar je wordt opgeleid om professioneel danser te worden.
- Je moeder is concertpianiste en je vader is professor aan de Universiteit. Je bent enig kind.
- Je woont met je ouders en je twee zussen tijdelijk in bij familie omdat jullie appartement onbewoonbaar is verklaard.

- Je woont met je twee kleine broertjes bij je grootouders in een klein sociaal appartement.
- Je wordt gepest op school omdat je tweedehands kleren draagt.
- Je ouders zijn de eigenaars van een succesvolle bakkerij.
- Je hangt vaak met je vrienden rond in de tuin van je ouders waarin een zwembad ligt.
- Je bent leider in de jeugdbeweging en leert gitaar spelen. Je kreeg voor je laatste verjaardag een gitaar cadeau van je ouders.
- Je bent 16 jaar. Als bijverdienste werk je soms als fotomodel en anders ga je babysitten op de kinderen in de buurt.
- Je rapt en maakt muziek. Je pa heeft een dagje in een professionele muziekstudio voor je geregeld.

Situaties en gebeurtenissen

- Je hebt nooit veel moeilijkheden gekend op financieel vlak.
- Je woont in een deftig huis.
- Mensen behandelen jou met respect.
- Je voelt dat jouw mening over politieke en sociale kwesties van belang is en dat er naar geluisterd wordt.
- Andere mensen vragen je over tal van dingen raad.
- Je bent niet bang dat de politie je zou doen stoppen.
- Je weet waar je terecht kunt als je raad of hulp nodig hebt.
- Je hebt je nooit uitgesloten gevoeld.
- Je kunt naar de dokter gaan als je ziek bent.
- Je kunt minstens 1 keer per jaar op vakantie gaan
- Je kunt vrienden uitnodigen om bij je thuis te komen eten.
- Je leidt een boeiend leven en je ziet je toekomst positief in.
- Je hebt het gevoel dat je in studiekeuze en beroep je eigen keuze kunt maken.
- Je kunt minstens één keer per week naar de film of het theater gaan.
- Je bent niet bang voor de toekomst van je kinderen.
- Je kunt minstens om de drie maanden nieuwe kleren kopen.
- Je hebt weinig stress en maakt je geen zorgen.
- Je hebt een leuke hobby.
- Je weet dat jouw kwaliteiten in de samenleving waarvan je deel uitmaakt erkend en gerespecteerd worden.
- Je kunt gebruik maken van de voordelen van het internet.

Nabespreking en evaluatie

Vraag eerst aan de deelnemers hoe de activiteit verlopen is en hoe ze het vonden. Praat dan verder over de onderwerpen die ter sprake kwamen en over wat ze leerden van de oefening.

1. Hoe voelde het om een stap voorwaarts te zetten, of om dit juist niet te doen?
2. Voor diegenen die vaak een stap vooruit zetten, wanneer begonnen ze te beseffen dat de anderen niet zo snel volgden. Wanneer gebeurde dat?
3. Hoe voelde iedereen zich in zijn rol? Goed? Slecht?
4. Kan men raden welke de rol van de anderen was? (Laat iedereen vertellen wat zijn of haar rol was).
5. Vond je je rol moeilijk of makkelijk om te spelen? Vond je het moeilijk of makkelijk om je in je rol in te leven? Hoe stelde je je de persoon voor die je speelde?
6. Weerspiegelt deze oefening op de één of andere manier de samenleving? Hoe?
7. Had iedereen dezelfde kansen om vooruit te gaan?
8. Kon/kun je zelf iets aan je situatie veranderen?
9. Wat zou je mensen in armoede aanraden die hulp nodig hebben?

Noot:

‘Zet een stap voorwaarts’ is een spelvorm/methodiek van Vormen vzw, Expertisecentrum mensenrechten- en kinderrechteneducatie Vlaanderen. (www.vormen.org)
De rollen en situaties werden aangepast aan het thema armoede.

KAARTJES BIJ DE ROLLEN

Je bent een werkloze, alleenstaande jonge moeder met twee kinderen.

Je bent de voorzitter van een politieke jongerenorganisatie (de partij waartoe deze organisatie behoort is op dit moment aan de macht).

Je bent de dochter van de manager van het plaatselijk bankkantoor. Je studeert economie aan de universiteit.

Je bent de dochter van de Amerikaanse ambassadeur in het land waar je woont.

Je bent eigenaar van een succesvol bedrijf.

Je bent een dakloze jongeman van 27 jaar.

Je bent een jongere van 15 jaar en je woont in een instelling (je bent er geplaatst door de jeugdrechter omdat er thuis veel problemen waren).

Je bent 15 jaar en hebt drie jongere zusjes en broers. Je (alleenstaande) mama is chronisch ziek.

Je bent 18 jaar en gestopt met school omdat je gepest werd en al twee keer was blijven zitten. Je bent werkzoekend.

Je vader werkt bij de groendienst van de stad (bomen snoeien, parken netjes houden...) en je moeder is poetsvrouw.

Je bent 15 en zit op de Koninklijke Balletschool, waar je wordt opgeleid om professioneel danser te worden.

Je moeder is concertpianiste en je vader is professor aan de Universiteit. Je bent enig kind.

Je woont met je ouders en je twee zussen tijdelijk in bij familie omdat jullie appartement onbewoonbaar is verklaard.

Je woont met je twee kleine broertjes bij je grootouders in een klein sociaal appartement.

Je wordt gepest op school omdat je tweedehands kleren draagt.

Je ouders zijn de eigenaars van een succesvolle bakkerij.

Je hangt vaak met je vrienden rond in de tuin van je ouders waarin een zwembad ligt.

Je bent leider in de jeugdbeweging en leert gitaar spelen. Je kreeg voor je laatste verjaardag een gitaar cadeau van je ouders.

Je bent 16 jaar. Als bijverdienste werk je soms als fotomodel en anders ga je babysitten op de kinderen in de buurt.

Je rapt en maakt muziek. Je pa heeft een dagje in een professionele muziekstudio voor je geregeld.